

DET KONGELEGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Meld. St. 16

(2018–2019)

Melding til Stortinget

Årsmelding 2018 for pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

*Tilråding frå Arbeids- og sosialdepartementet 29. mars 2019,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Solberg)*

1 Innleiing

Lov 16. desember 2011 nr. 60 om pensjonsordning for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer (stortings- og regjeringspensjonsloven) blei sett i kraft 1. januar 2012. Frå same tidspunkt blei desse lovene oppheva: lov 14. desember 1951 nr. 11 om pensjonsordning for statsråder og lov 12. juni 1981 nr. 61 om pensjonsordning for stortingsrepresentantar.

Stortings- og regjeringspensjonsloven § 8-1 lyder slik:

«Pensjonsordningen administreres av Statens pensjonskasse. Pensjonskassen skal senest seks måneder etter at regnskapsåret er avsluttet, utarbeide en beretning om virksomheten i siste regnskapsår. Beretningen utarbeides for departementet og forelegges Stortinget.»

I samsvar med denne føresegna legg Arbeids- og sosialdepartementet fram ei melding om utviklinga i pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer i 2018. Meldinga inneheld ei oversikt over dei viktigaste ytingane i pensjonsordninga etter nye og gamle oppføringsreglar og ei oversikt over utviklinga i ordninga i 2018.

2 Om pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

Dei tidlegare pensjonsordningane for stortingsrepresentantar og statsråder blei 1. januar 2012 erstatta av éi pensjonsordning. Alderspensjonen i den noverande pensjonsordninga er basert på dei same prinsippa som ny alderspensjon i folketrygda, og pensjonen blir gitt som eit direkte tillegg til alderspensjonen frå folketrygda.

Dette inneber mellom anna at alderspensjonen er endra frå ei bruttoordning basert på sluttlønn til ei nettoordning basert på opptening i alle år som stortingsrepresentant og regjeringsmedlem. Hovudtrekka i den noverande pensjonsordninga er forklart i punkt 2.1. Rett som er tent opp i dei to tidlegare pensjonsordningane, er vidareført i den nye ordninga. Hovudtrekka i desse ordningane er forklart i punkt 2.2 og punkt 2.3.

2.1 Hovudtrekk i pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer

- Alderspensjonen blir opptent ved at medlemene kvart år byggjer seg opp pensjonsrett i form av ei pensjonsbeholdning. Oppteninga utgjer ein fastsett prosentdel av vederlaget til stortingsrepresentanten eller regjeringsmedlemmen. Opp-

teninga utgjør 6,03 prosent av vederlaget opp til 7,1 gonger grunnbeløpet i folketrygda (G) og 24,13 prosent av vederlaget mellom 7,1 G og 12 G (G per 1. mai 2018 = 96 883 kroner). Pensjonsbeholdninga blir regulert med lønnsvekst fram til alderspensjonen blir teken ut.

- Den årlege alderspensjonen blir rekna ut ved å dele den opparbeidde pensjonsbeholdninga på eit delingstal. Delingstalet reflekterer forventta attståande levetid på det tidspunktet ein tek ut pensjonen. Delingstala er utforma slik at pensjonen blir levealdersjustert på same måte som i folketrygda.
- Alderspensjonen kan takast ut fleksibelt, tidlegast frå 62 år, i hovudsak etter dei same prinsippa som i folketrygda. Dersom pensjonen ikkje er teken ut innan vedkomande fyller 75 år, skal pensjonen uansett betalast ut frå og med månaden etter fylte 75 år. Arbeidsinntekt og pensjon kan kombinerast utan at pensjonen blir avkorta.
- Før utbetaling blir opptent rett regulert årleg i samsvar med lønnsveksten. Alderspensjon under utbetaling blir regulert i samsvar med lønnsveksten, og deretter trekt frå 0,75 prosent. Det vil seie at ein følgjer dei same prinsippa for regulering som i folketrygda.
- Pensjon som er opptent etter dei nye reglane, skal ikkje samordnast med andre pensjonsyttingar.
- Det er gitt overgangsreglar som sikrar rett opptent etter den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar. For dei som har opptening etter både gamal og noverande pensjonsordning, er det reglar om at samla pensjon ikkje skal overstige ein utrekna maksimal pensjon. Stortingsrepresentantar som ikkje hadde opptent rett til pensjon før 1. oktober 2009, og regjeringsmedlemer som ikkje hadde opptent rett til pensjon før 1. januar 2012, får opptening etter den noverande ordninga frå 1. oktober 2009. Dei noverande reglane fekk verknad for andre medlemer frå 1. januar 2012.
- I lov om ny uførepensjon frå 7. mars 2014 nr. 5 blei reglane om uførepensjon for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer endra med verknad frå 1. januar 2015 og tilpassa nye reglar som samstundes blei vedtekne for Statens pensjonskasse. Endringane inneber mellom anna at også uførepensjon er lagt om til ei nettoytting. Pensjonen blir gitt som eit tillegg til uføretrygda frå folketrygda og skal ikkje samordnast med andre pensjonar og trygder. Det er òg gitt nye reglar om avkorting av uførepensjon mot

arbeidsinntekt. Når skatteoppgjeret er klart, kontrollerer Statens pensjonskasse om det er utbetalt korrekt uførepensjon. Er det utbetalt for mykje eller for lite pensjon, skal det gjennomførast eit etteroppgjer. Det blei vedteke at dei som hadde uførepensjonar under utbetaling skulle overførast til nytt regelverk frå 1. januar 2015.

- Etterlatnepensjon blir i hovudsak gitt etter reglane i lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens pensjonskasse.

2.2 Hovudtrekk i den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar

- Personar med rett i den tidlegare ordninga for stortingsrepresentantar, får dette vidareført i eit kapittel i den nye lova.
- Alderspensjonen er ein bruttopensjon som blir samordna med andre pensjonsyttingar etter samordningslova.
- Full alderspensjon blir gitt etter 12 års oppteningstid og utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Dersom oppteningstida er kortare, blir pensjonen redusert i samsvar med dette. Pensjonsgrunnlaget er basert på tidlegare årleg bruttogodtgjersle for stortingsrepresentantar.
- Pensjonsalderen er 65 år. Ein kan få alderspensjon tidlegare når summen av alder og oppteningstid i den tidlegare ordninga fram til 1. januar 2012 er minst 75 år (75-årsregelen). Dette gjeld likevel ikkje dersom vedkomande har eller får inntekt som overstig ei inntektsgrense.
- Alderspensjon kan ikkje ytast så lenge vedkomande er medlem av regjeringa eller Stortinget. Det same gjeld den som er tilsett i statleg eller kommunal teneste i minst 80 prosent stilling eller har minst 80 prosent stilling som kommunalt ombod.
- Alderspensjonen som stortingsrepresentantar har rett til mellom 65 og 67 år, kan tidlegast takast ut frå 62 år. Summen av alderspensjon for perioden 65–67 år blir fordelt på perioden frå pensjonen blir teken ut til 67 år. Alderspensjon som blir teken ut etter denne føresegna, kan ikkje takast ut samtidig med alderspensjon etter 75-årsregelen.
- Alderspensjonen blir levealdersjustert frå fylte 67 år for personar som er fødte i 1943 eller seinare.
- Alderspensjon under utbetaling blir regulert i samsvar med lønnsveksten, og deretter trekt frå 0,75 prosent. Fram til pensjonen blir teken ut, blir pensjonsgrunnlaget regulert årleg i samsvar med lønnsveksten.

2.3 Hovudtrekk i den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar

- Også rett i den tidlegare pensjonsordninga for statsrådar er vidareført i den nye lova.
- Alderspensjonen er ein bruttopensjon som blir samordna med andre pensjonsytningar etter samordningslova.
- Ei tenestetid på tre år gir årleg ein alderspensjon på 42 prosent av pensjonsgrunnlaget. For kvart tenesteår frå tre til og med seks år blir satsen auka med fem prosentpoeng. Full pensjon etter seks tenesteår utgjer då 57 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er basert på tidlegare årleg bruttogodtgjersle fastsett for statsrådar.
- Pensjonsalderen er 65 år. Alderspensjonen eit regjeringsmedlem har rett til mellom 65 og 67 år, kan tidlegast takast ut frå 62 år. Summen av alderspensjon for perioden 65–67 år blir fordelt på perioden frå pensjonen blir teken ut til 67 år. Alderspensjon som blir teken ut etter denne føresegna, kan ikkje takast ut samtidig med alderspensjon etter 75-årsregelen for stortingsrepresentantar.
- Alderspensjon kan ikkje ystast så lenge vedkommande er medlem av regjeringa eller Stortinget. Det same gjeld den som er tilsett i statleg eller kommunal teneste i minst 80 prosent stilling eller har minst 80 prosent stilling som kommunalt ombod.
- Alderspensjonen blir levealdersjustert frå fylte 67 år for personar som er fødte i 1943 eller seinare.
- Alderspensjon under utbetaling blir regulert i samsvar med lønnsveksten, og deretter trekt frå 0,75 prosent. Fram til pensjonen blir teken ut blir pensjonsgrunnlaget regulert årleg i samsvar med lønnsveksten.

3 Utvikling i 2018 for pensjonar opptent som stortingsrepresentant

Totalt 385 personar fekk ved utgangen av 2018 pensjon på bakgrunn av tidlegare oppteningstid som stortingsrepresentant (alderspensjon, uførepensjon eller etterlatnepensjon).

3.1 Alderspensjon

Ved inngangen til 2018 var det 271 alderspensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein avgang på ni personar og ein tilgang på 12 perso-

nar. Per 31. desember 2018 var talet på alderspensjonistar derfor 274 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt alderspensjon var 15 839 kroner per måned. Kvinner fekk 16 285 kroner, medan menn fekk 15 435 kroner.

I 2018 tok 12 personar ut alderspensjon i ordninga for første gong. Av desse var fire kvinner og åtte menn. Gjennomsnittleg uttaksalder var 67 år for kvinner og 64,4 år for menn. Samla sett var den gjennomsnittlege uttaksalderen 65,5 år.

Gjennomsnittleg uttaksalder for stortingsrepresentantar varierer frå år til år, sidan talet på uttak er svært lågt.

Gjennomsnittsalderen for alle alderspensjonistar i ordninga var 75,5 år for kvinner og 75,3 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 75,4 år.

3.2 Uførepensjon

Ved inngangen til 2018 var det tre uførepensjonistar i ordninga. Det har ikkje vore nokon avgang eller tilgang på uførepensjonistar i løpet av året. Per 31. desember 2018 var derfor talet på uførepensjonistar tre personar.

Uførepensjon blir ofte innvilga med verknad tilbake i tid. Det kan derfor framleis bli innvilga uførepensjon som gjeld for 2018.

Gjennomsnittleg utbetaling av uførepensjon var 13 926 kroner per måned, og gjennomsnittsalderen på uførepensjonistar var 60,3 år.

3.3 Etterlatnepensjon (ektefelle- og barnepensjon)

Ved inngangen til 2018 var det 115 ektefellepensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein avgang på 10 personar og ein tilgang på to personar. Per 31. desember 2018 var talet på ektefellepensjonistar derfor 107 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt ektefellepensjon var 8 355 kroner per måned. Kvinner fekk 8 192 kroner, medan menn fekk 10 962 kroner.

I 2018 blei to personar innvilga ektefellepensjon. Gjennomsnittleg uttaksalder var 69,5 år.

Gjennomsnittsalderen for alle ektefellepensjonistar i ordninga var 83,2 år for kvinner og 83,9 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 83,3 år.

Ved inngangen til 2018 tok éin person imot barnepensjon. Det har ikkje vore nokon avgang eller tilgang på personar med barnepensjon i løpet av året. Per 31. desember 2018 var det derfor éin mottakar av barnepensjon i ordninga.

3.4 Rekneskap for 2018

Pensjonane blir dekte over kapittel 41 «Stortinget». I statsrekneskapen blei det utgiftsført 66 669 840 kroner til pensjonar. Dette er en nedgang frå 2017. Årsaka til det er at fleire representantar får utbetaling frå nytt regelverk. Administrasjonskostnadene var i sum 1 603 716 kroner. Dette er om lag som i 2017.

4 Utvikling i 2018 for pensjonar opptent som regjeringsmedlem

Ved utgangen av 2018 fekk totalt 107 personar ein pensjon frå pensjonsordninga på bakgrunn av tidlegare oppteningstid som regjeringsmedlem (alderspensjon, uførepensjon eller etterlatnepensjon).

4.1 Alderspensjon

Ved inngangen til 2018 var det 73 alderspensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein avgang på fire personar og ein tilgang på fem personar. Per 31. desember 2018 var talet på alderspensjonistar derfor 74 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt alderspensjon var 11 944 kroner per måned. Kvinner fekk 11 598 kroner, medan menn fekk 12 151 kroner.

I 2018 tok fem personar ut alderspensjon i ordninga for første gong. Av desse var tre kvinner og to menn. Gjennomsnittleg uttaksalder var 71,3 år for kvinner og 69,5 år for menn. Samla sett var den gjennomsnittlege uttaksalder 70,6 år.

Gjennomsnittleg uttaksalder for statsrådene varierer frå år til år, sidan talet på uttak er svært lågt.

Gjennomsnittsalderen for alle alderspensjonistar i ordninga var 75,1 år for kvinner og 79,2 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 77,6 år.

4.2 Uførepensjon

Ved inngangen til 2018 var det to uførepensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein avgang på éin person. Per 31. desember 2018 var talet på uførepensjonistar derfor éin person.

Uførepensjon blir ofte innvilga med verknad tilbake i tid. Det kan derfor framleis bli innvilga uførepensjon som gjeld for 2018.

4.3 Etterlatnepensjon

Ved inngangen til 2018 var det 26 ektefellepensjonistar i ordninga. I løpet av året har det vore ein

avgang på éin person og ein tilgang på fire personar. Per 31. desember 2018 var talet på ektefellepensjonistar derfor 29 personar.

Gjennomsnittleg utbetalt ektefellepensjon var 8 687 kroner per måned. Kvinner fekk 9 173 kroner, medan menn fekk 5 531 kroner.

I 2018 tok fire personar ut ektefellepensjon i ordninga for første gong. Gjennomsnittleg uttaksalder var 75 år.

Gjennomsnittsalderen for alle ektefellepensjonistar i ordninga var 80,9 år for kvinner og 65 år for menn. Samla sett var gjennomsnittsalderen 78,7 år.

Ved inngangen til 2018 var det to personar som tok imot barnepensjon. Det har vore ein tilgang på éin person med barnepensjon i løpet av året. Per 31. desember 2018 var det derfor tre mottakarar av barnepensjon i ordninga.

Gjennomsnittleg utbetalt barnepensjon var 4 638 kroner per måned.

4.4 Rekneskap for 2018

Pensjonsordninga for regjeringsmedlemer blir gitt tilskot til under kapittel 612 «Tilskudd til Statens pensjonskasse». I statsrekneskapen blei det utgiftsført 15 723 714 kroner til pensjonar og 391 167 kroner til administrasjonskostnader. Dette er litt meir enn i 2017.

5 Sentrale hendingar i 2018

Det blei utført inntektskontroll på alle som tok imot pensjon etter 75-årsregelen. Denne regelen gir stortingsrepresentantar som har oppteningstid i den tidlegare pensjonsordninga for stortingsrepresentantar moglegheit til å ta ut pensjon før 65 år. Inntektskontroll på dei ni som tok imot pensjon etter 75-årsregelen blei utført i byrjinga av 2018. Kontrollen gjaldt for inntektsåret 2016.

Hausten 2018 vart det gjennomført etteroppgjer for uførepensjonistar som ut frå skatteoppgjoret for 2017 hadde fått utbetalt for mykje eller for lite uførepensjon.

Arbeids- og sosialdepartementet

t i l r å r :

Tilråding frå Arbeids- og sosialdepartementet 29. mars 2019 om Årsmelding 2018 for pensjonsordninga for stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemer blir send Stortinget.